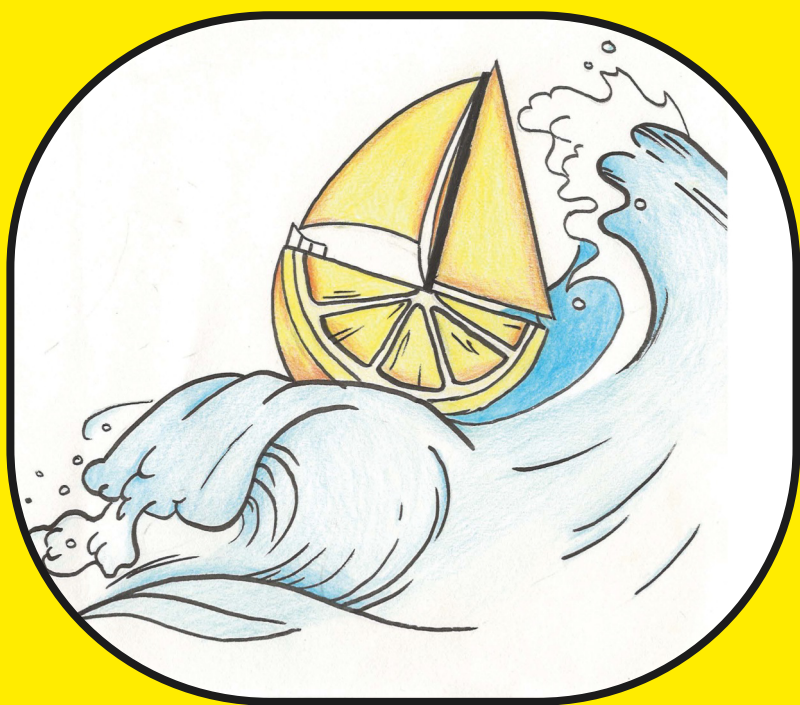


SITRUUNAA SILMISSÄ

Heikki Bergman



Heikki Bergman

Sitruunaa silmissä

© 2021 Heikki Bergman

Kannen suunnittelu: Karla Bergman

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-4406-2

Alkusanat

Perheemme on nähnyt ja kokenut paljon. Ennen kuin aloitan, kiitos ei-enää-niin-pikkuisille ja vaimolleni. Olette minulle kaikkeni. Tunnuslauseeni räppäri Orelsania laveasti lainaten kertokoon sen, mihin olen kasvanut ensimmäisten 49 vuoden aikana:

"Kun on kiertänyt maailman, on kiva palata kotiin katsomaan telkkaria."

Heikki

Eguilles, 5.2.2021

*"Au fond j'crois qu'la terre est ronde
Pour une seule bonne raison...
Après avoir fait l'tour du monde
Tout c'qu'on veut c'est être à la maison"*

Orelsan: La Terre est ronde

Kirjan tapahtumat, henkilöt ja tapahtumapaikat ovat fiktiota. Kyseistä laivaa ei oikeasti ole ollut olemassa eikä siihen liittyviä tapahtumia ole oikeasti tapahtunut. Sen sijaan kirjoittaja on itse ollut vastaavalla merimatalla maailman ympäri ja työskennellyt laivojen parissa koko pitkän uransa ajan.

Kaikilla maailman laivoilla on tarinansa. Joskus tuo tarina on ruma ja täynnä epäkunnioitettavia piirteitä, joskus taas tarina on sankarillinen ja elää vuosisatoja.

Yhä useammin laivat ovat vain sarjatuotettuja, sieluttomia välineitä ja niiden tarinan on tämän vuoksi ajateltu olevan kylmä, kaupallinen ja vailla mielenkiintoa. Laivoja valmistetaan sääntöjä tiukasti noudattaen ja hiomalla persoonallisuuden jäänteet pois. Vaikka laivat pyörittävät maailman kauppaa ja ovat käytännössä korvaamattomia sille elämäntyylille, jonka olemme luoneet, ne ovat monesti julkisuudessa vain ympäristöuhkien konkreettisena esimerkkinä.

MS James Cook's Straitin tarina alkoi oikeastaan jo silloin, kun Harry oli vielä Kazakstanissa. Matkapuhelin pärähti soimaan ja odottava innostus valtasi hänen mielensä. Ajoitus puhelulle oli mitä täsmällisin, sillä mies oli juuri päässyt sisälle disco-konttiin, missä soi luihin ja ytimiin asti sykkivä Alla Pugatsovan Miljoona ruusua. Oli kuin soittaja olisi odottanut viikkokaudet, ottaakseen yhteyttä juuri tällä katkeran suloisella hetkellä.

Harry oli viimein saanut ensimmäisen kerran luvan astua maihin ja puhelin soi juuri, kun ensimmäinen vaahtoisen kaunis oluttuoppi laskeutui hänen nenänsä alle. Olut saisi nyt odottaa muutaman minuutin, sillä puhelu olisi tärkeämpi.

Kaksi viimeistä viikkoa Harry oli ollut eräänlaisena panttivankina, kun hänen työnantajansa ja asiakkaan yritys kävivät vääntöä maksamattomista loppulaskuista. Kiistan pelinappulaksi oli ajautunut

insinööri Harry Toivonen, joka oli saattanut aluksia niiden alkumatkalla. Varmistaakseen laitteiston toimivuuden, laivaoperaattori jätti viimeiset maksut rästiin ja piti Harryn passia kapteenin kassakaapissa. Näin he varmistivat, että apu olisi tarvittaessa lähellä, mikäli laivan uudessa laitteistossa jokin ei toimisi halutulla tavalla. Tätä ylimääräistä ”escort serviceä” oli nyt kulunut kaksi viikkoa ja Harry oli enemmän kuin valmis palaamaan pääkonttorille.

Konttiin rakennettu viihdekeskus oli nostettu Bautinon öljytukikohdan portin pieleen, jossa se oli paraatipaikalla tarjoamassa palvelujaan tukikohdan väelle. Tuo perestroikan jälkimaisema, konttiin rakennettuine baareineen ja räikeästi maalattuine naisineen, oli päätöksiä odottavalle Harrylle kuin lupaus pääsystä kotiin. Paluu Bautinosta ei kuitenkaan ollut niin helppoa kuin olisi luullut, sillä sivistyksen pariin oli kahden tunnin ajomatka, halki raastavan kuumen hiekka-aavikon. Kotiin ei siis ollut asiaa, ennen kuin asiakas ja varsinkin passia pitävä kapteeni Van der Elde niin päättivät. Tähän

mennessä sovusta ei ollut vielä näkynyt merkkiäkään, joten Harry oli hyvin odottavalla kannalla puhelun sisällön suhteen. Ehkäpä nyt viimein tulisi kutsu kotiin?

- Harry Toivonen

- Harry boy, miten menee? Onko kaikki hyvin?

Ääni oli tuttu ja kuului Rexille, Harryn pomolle.

- Minulla on sinulle hyviä uutisia. Ensinnäkin saamme sinut pois sieltä ja toisekseen sinun seuraava projekti onkin sitten paljon mukavammassa paikassa. Pääset pois kylmästä.

- Rex, täällä on yli 40 astetta lämmintä. Olen aavikolla.

- Tiedät mitä tarkoitan. Lähdet Espanjaan heti kun saamme sinut päivitettyä uuteen projektiin. Kerää siis kampeesi ja suuntaa takaisin toimistolle. Esittelen sinut uudelle tiimillesi heti kun olet saapunut.

Paluumatkan järjestäminen pakotti miehen viettämään tukikohdassa vielä kokonaisen viikon. Kun kaupalliset asiat saatiin selvitettyksi ja asiakas oli jokseenkin tyytyväinen, sai Harry vihdoin luvan lähteä matkoihinsa. Kazakstanin hiekkakasojen ja öljy-yhtiön kahden oluen maksimirajan jälkeen Espanja ja uusi projekti tuntuivat kuin lottovoitolta. Koko vaivalloisen matkan kotiin hymy karehti Harry Toivosen kasvoilla.

1990-luvun Espanjassa elettiin telakkateollisuuden kuohuvia aikoja. Se oli Euroopan laivanrakennuksen halpamaa ja siis kiireinen sekä täyteen varattu. Espanja oli Vanhan mantereen viimeinen paikka, jossa saattoi vielä sanoa saavansa eurooppalaista laatua pikkurahalla.

Sama kiireisyys ylettyi Ship Design Companyn (SDC) Lontoon toimistolle, jossa Espanjan projektin väki oli jo joutunut ottamaan muita tilauksia työn alle. Harryn astuessa ovesta sisälle, projektiryhmä oli

ehtinyt elää ja vaihtua jo moneen kertaan. Laivan toimituskin oli viivästynyt useamman kerran. Näytti siltä, että MS James Cook's Straitin tarina oli tosiasiaa alkanut muutamaa vuotta aiemmin ja saattaisi loppua jo ennen kuin koko laivaa olisi saatu valmiiksi.

Rakentava telakka Espanjassa oli valtion omistuksessa ja sen yksityistäminen aiheutti sekä lakkoja että irtisanomisia. Tässä vaiheessa projekti oli venynyt jo muutamaan vuoteen, vaikka normaalisti suunnittelu saatiin valmiiksi alle vuodessa. Rakenteilla oleva laiva oli siis myöhässä jo ennen kuin se oli edes suunniteltu loppuun.

Hetkenä, jolloin Harry Toivonen lopulta saapui työpaikalleen, oli Rex Hamilton toimiston ovella vastassa. Rex piti sanansa nopeasta perehdyttämisestä ja tiimiin tutustuttamisesta.

Ensimmäisenä vuorossa oli Arnold. Harryn mielestä Arnold Bunker oli hieman epäsiisti, keski-ikäinen pullonpohjarillipää. Hänen toinen silmänsä katseli

mukaansatempaavasti pitkin seinää, kun taas toinen silmä tuijotti tiukasti vastapuolta silmiin. Arnoldilla tuntui aina olevan selitys valmiina ja mukava juttu takataskussa, halusipa kuuli ja sitä tai ei. Ehdoton huippu ja osaston suosikkipiirre tässä hahmossa tuntui olevan hänen mietintä-äänensä. Kun Harry erehtyi kysymään Arnoldilta jotain, vastaus alkoi aina kyseisellä äänellä:

- Dym-dym-dym-dym-dym-dym-dym-dym-dym.

Vastaus päättyi joka kerta räjähtävään ja ratkaisevaan loppunauruun:

- Haha-hah!

Jälkimmäinen ”hah” tuntui lähtevän sellaisella pauhulla, että yllättynyt Harry huomasi seisovansa suu auki ja tuijottavansa hämmennyksen vallassa tuota juuri tapaamaansa tyyppiä.

Harry huomasi ympäröivien ihmisten reaktioista, että Arnold mietti paljon ja aina yhtä äänekkäästi. Tämä näytti saaneen toimiston muun väen hiljalleen

kypsymään hänen ulosantiinsa. Kävi selväksi, että Arnoldille piti antaa asioihin valmiit ratkaisut, ennen kuin ne esiteltiin hänelle. Missään tapauksessa häntä ei saisi päästää miettimään, sillä se saattaisi vaarantaa koko osaston yhteishengen. Tämän selityksen Harry sai useammaltakin kollegaltaan, poistuttuaan Arnoldin kuuloetäisyydeltä.

Rexin mukaan Arnoldin tehtävänä oli piirtää sekä projektin kaapelointikuvat, että myös kirjoittaa kaapeloinnin kytkentäohjeet telakalle.

- Arnold on hoitanut tätä keskeistä tehtävää jo vuosikymmenet tosi menestyksekkäästi. Nykyään vaan tietokoneteknologia on kehittynyt niin pitkälle, ettei vanhanaikaisia laatikkokuvia enää piirretä, vaan nyt kaapelit listataan tietokantaan. Siellä työ hoituu sitten nopeammin kopioimalla jo kerran tehtyä. Ja Arnoldhan kopioi. Kaiken kaikkiaan erilaisten tietokannan copy-paste virheiden jäljiltä laivaan on päätynyt lopulta kolminkertainen määrä kaapeleita. Ne ovat kirjaimellisesti siellä sikin sokin toistensa

päällä ja peittävät paikoin koko lattian, jos turkkilevyn¹ alle vain uskaltaa kurkistaa, Rex kertoi ja hymyili puhuessaan.

Jotenkin Harryn oli vaikea tällä kertaa saada Rexin huumorista kiinni.

Seuraavana vuorossa oli Harold Webb. Hän vastasi laitteiden sisäisen kytkennän suunnittelusta. Rexin alustus ennen miehen tapaamista oli jälleen Harryn korvissa kuin Grimmin veljesten sadusta:

- Hän on virheetön osaaaja, mutta hänen toinen korva on valitettavasti umpikuuro. Kun kerran istuin Haroldin vieressä, niin hänellä oli vanhanaikainen bakeliittinen puhelin, joka hyppi ja kilisi soidessaan ihan helvetillisesti.

Rex jatkoi:

¹ Laivan lattia koostuu irrotettavista levyistä, joiden alla on paljon asioita piilotettuna. Irrotettava lattian levy kulkee laivanrakennusslangissa nimellä turkkilevy. ”Moottori oli palasina turkillä.”

Kun Toivonen, Mäkinen, Vatanen ja Alen päästetään vauhtiin, voisi toivoa, että kyseessä olisi rallin pikataival. Suomalaistiimi kohkaa kuitenkin kansainvälisessä laivaprojektissa, joka on kaikkea muuta kuin nopeatempoinen.

Lars Mäkisen amok-juoksu halki espanjalaisen telakan aiheuttaa Harry Toivosen elämään syvän jäljen. Hänen matkansa kulkee laivan mukana aina Espanjasta Uuden Seelannin vesille. Yhteiselo kansainvälisessä ilmapiirissä ja merten terveys nostavat vaivihkaa päätään tämän huumorilla höystetyn veijaritarinan takaa.

Harry Toivosen edesottamuksista koostuu nykyaikainen Odyssia, jossa ruualla ja elämänhalulla on vahva merkitys tapahtumien kulkua ohjaamassa. Espanjalaisten sydämellinen ystävyys ja temperamenttisuus tuovat keitokseen mausteet, joista salakavala laivakokkikin saa maistaa osansa.

- Mitäs ei antanut jäätelöä jälkiruuaksi!

